

บทที่ 2

วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้จะเป็นงานวิจัยหรือหลักการที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสำรวจบุคลิกภาพ ทหารและตำรวจ ซึ่งหลักการหรืองานวิจัยเหล่านี้จะเป็นรากฐานในการสร้างแบบสำรวจดังกล่าว ในการศึกษาวรรณคดีที่เกี่ยวข้องนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาระยะต่าง ๆ โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้คือ

1. บุคลิกภาพของทหารและตำรวจ
2. หลักการและการสร้างแบบสำรวจบุคลิกภาพ

บุคลิกภาพของทหารและตำรวจ

ในการประกอบอาชีพแต่ละประเภทโดยทั่วไป บุคคลจำเป็นต้องมีบุคลิกภาพหรือคุณลักษณะที่เหมาะสมกับงานนั้น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง บุคคลที่จะทำหน้าที่เป็นทหารและตำรวจ จะต้องบุคลิกภาพหรือคุณลักษณะที่เหมาะสมมากที่สุด เนื่องจากเป็นผู้ที่ทำหน้าที่สำคัญของประเทศชาติ ลักษณะบุคลิกภาพของทหารและตำรวจแต่ละเหล่า กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้รวบรวมไว้ดังนี้¹

ทหารบก จะต้องมีร่างกาย ขนาดของร่างกาย อวัยวะ ตลอดจนคุณลักษณะทางที่ที่เหมาะสม บึกบึน มีจิตใจรักชีวิตทหาร ไม่เป็นโรคตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงกลาโหม ออกตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร และต้องผ่านการตรวจร่างกายของแพทย์ทหาร มีความประพฤติดี อยู่ในระเบียบวินัย มีความเข้มแข็ง กล้าหาญ ซื่อสัตย์

¹กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, คู่มือแนะแนวอาชีพ, (กรุงเทพมหานคร: ประจักษ์การพิมพ์, 2520), หน้า 67-91,

สุจริต รักความยุติธรรม มีความกระตือรือร้นในการศึกษาหาความรู้ใ้ตนเอง รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มีลักษณะความเป็นผู้นำ ทาทางสง่าผ่าเผยสมเป็นทหาร มีความรู้ลึกถึงระดับดีชอบ จิตใจปรกติ ไม่นุ่หนั้พ่นแล่น ไม่อาฆาตพยาบาท มีความถนัดทางวิชาการส่วนใหญ่อยู่ใน เกณฑ์เฉลี่ยหรือดีกว่า และควรมีความรู้เพียงพอทางคานวิชา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ สามารถปรับปรุงตนเองให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมทางทหารได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความลำบากตรากตรำในการฝึกวิชาทหาร และความสามารถอดทนต่อความกดดันทางจิตใจ มีความสามารถในการกีฬาประเภทออก- กำลังกายพอสมควร ไม่มีข้อบกพร่องทางกายซึ่ง เป็นอุปสรรคในการฝึกวิชาทหาร

ทหารเรือ สุขภาพสำคัญที่สุด แข็งแรง สมบูรณ์ ใ้ได้สัดส่วน มีอวัยวะดี ไม่เป็นโรคที่ขัดต่อการปฏิบัติหน้าที่ โดยเฉพาะโรคตา วิชาการ เน้นคานคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และพลศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิชาชีพตามพรรค เหล่า ตามความสามารถ ความสนใจ อาจเลือกใ้ตามพรรคเหล่าของทหารเรือและตามความสามารถ บุคลิกภาพเข้มแข็ง อดทนต่อความยากลำบากทั้งร่างกายและจิตใจ มีความเป็นผู้นำหนึ่งใจเดียวกัน รักศักดิ์ศรีของตนเป็นอย่างยิ่ง คุณลักษณะดังกล่าวนี้มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งและจำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่ในทะเล ซึ่งต้องการความทรหดอดทน ความเค็ด-เคียว การตัดสินใจอย่างถูกต้องโดยจับพ่นในการเผชิญปัญหาเฉพาะหน้า นอกจากนี้ควรเป็นใ้มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีสติปัญญามั่นคง เป็ดเผย ยุติธรรม และมีความนับถือใ้ในบุคคลที่ควรแก่การเคารพนับถือ เพราะโดยพื้นฐานของการปฏิบัติหน้าที่จำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันอยู่เสมอ

ทหารอากาศ ต้องมีความจำนง ที่จะเลือกอาชีพนี้ด้วยตนเอง มิใช่ทำตามความประสงค์ของบิดามารดาหรือทำคามใ้เพื่อนฝูง ซอนี้มีความสำคัญมาก เพราะมีผลกระทบกระเทือนจิตใจและนิสัยใจคอภายหลัง มีความประพฤติอยู่ในระเบียบวินัยดี มีความกล้าหาญ เข้มแข็ง บึกบึน ซื่อสัตย์สุจริต รักความยุติธรรม มีความกระตือรือร้นในการศึกษาหาความรู้ใ้ตนเอง รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มีลักษณะความเป็นผู้นำ สง่า

ดาเยทาทางสมเป็นทหาร มีความรู้สึกรับผิดชอบ จิตใจปรกติ ไม่นั่นพด้นแลน ไม่
 อาสาทพยาบาท มีความถนัดทางคานวิชาการสวนใหญ่อยู่ในเกณฑ์เฉลี่ยหรือดีกว่า และ
 ควรมีความรู้เพียงพอทางคานคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ สามารถปรับ
 ปรุ่ตนเองให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมทางการทหารได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความลำบากตราก
 คร่าในการฝึกวิชาทหาร มีสุขภาพดี สำหรับผู้ที่ต้องการเป็นนักบิน ต้องผ่านการตรวจ
 สุขภาพสำหรับนักบิน

ตำรวจ ต้องมีบุคลิกภาพดี ร่างกายแข็งแรง สมบูรณ์ มีจิตใจสูง เสียสละ
 และเข้ากับคนทั่วไปได้ดี มีความสามารถและความถนัด ต้องเป็นผู้มีนิสัยรักการผจญภัย
 รักความยุติธรรม และมีนิสัยโอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความสนใจ มีความรักใน
 อาชีพที่จะรับใช้และให้บริการแก่ประชาชนอย่างจริงจัง

นอกจากนี้ ทหารและตำรวจจะต้องมีลักษณะความเป็นผู้นำอยู่ในตัวเอง ซึ่ง
 ลักษณะความเป็นผู้นำนั้นน่าจะเป็นบุคลิกภาพอย่างหนึ่ง รอสและเฮนดรี¹ (Ros & Hendry)
 ได้สรุปมโนทัศน์ (Concepts) ที่เกี่ยวกับลักษณะความเป็นผู้นำเป็นทฤษฎีเบื้องต้น 3
 ประการคือ

1. ลักษณะความเป็นผู้นำเป็นคุณสมบัติที่มีอยู่ภายในตัวผู้นำแต่ละบุคคล
 (Leadership as a trait within the individual leader) ในสมัยก่อน
 เชื่อว่า ความเป็นผู้นำนั้นเป็นผลมาจากพันธุกรรม คือลักษณะความเป็นผู้นำนั้นมีมาตั้งแต่
 เกิด (Leaders were born, not made) แต่ในปัจจุบันเชื่อว่า ลักษณะความเป็น
 ผู้นำนั้นสามารถที่จะปลูกฝังและเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในตัวบุคคล (Leaders are made,
 not born)

¹Charles W. Menifield, Leadership in Voluntary Enterprise,
 (New York : Oceana Publications, Inc., 1961), pp. 100-104.

2. ลักษณะความเป็นผู้นำขึ้นอยู่กับกลุ่ม (Leadership as a function of the group) ลักษณะความเป็นผู้นำนั้น เป็นโครงสร้างทางสังคมหรือกลุ่มมากกว่าบุคคล กล่าวคือ สัมพันธภาพระหว่างบุคคล (Interindividual relationship) ภายในกลุ่มหนึ่ง ๆ จะถูกกำหนดด้วยโครงสร้างของกลุ่มมากกว่าด้วยบุคลิกภาพของบุคคลเพียงคนเดียว ฉะนั้น ความเป็นผู้นำจึง เป็นลักษณะธรรมชาติหรือคุณสมบัติหนึ่งของกลุ่ม

3. ลักษณะความเป็นผู้นำขึ้นอยู่กับสถานการณ์ (Leadership as a function of the situation) สถานการณ์ของกลุ่มที่เป็นอยู่ในขณะนั้นก่อให้เกิดผู้นำขึ้น

จากมโนทัศน์ของลักษณะความเป็นผู้นำข้างต้น ผู้ที่จะมีบุคลิกภาพด้านความเป็นผู้นำนั้น จะต้องมียุทธศาสตร์หรือแนวทางในการปฏิบัติตน เพื่อใช้ในการปกครองหรือนำกลุ่มคน หลักการขั้นพื้นฐานของความเป็นผู้นำนั้นมีดังต่อไปนี้คือ¹

1. รูหน้าที่อย่างกว้างขวาง (know your job thoroughly)
2. สำรวจตนเองและปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น (know yourself and seek self-improvement)
3. ทำความคุ้นเคย รู้จัก และดูแลสวัสดิภาพของผู้ใต้บังคับบัญชา (know your subordinates and look out for their welfare)
4. ใ้เหตุที่อยู่ใต้บังคับบัญชาใคร่เรื่องราวยุ่เสมอ (keep your subordinates informed)
5. เป็นตัวอย่างที่ดี (set the example)
6. ต้องมั่นใจในงานที่ส่งไปนั้น เป็นที่เข้าใจอย่างแท้จริง ทั้งต้องควบคุมให้บรรลุผลสมความมุ่งหมาย (insure that the task is understood, supervised and accomplished)

¹ศูนย์ฝึกกรรมนักเรียน โรงเรียนเตรียมทหาร, แนวทางการเป็นผู้นำ, (พระนคร: โรงเรียนเตรียมทหาร, 2510), หน้า 2-5.

7. ปฏิบัติงานอย่างเป็นทีม (team work)
8. การตกลงใจถูกต้องเหมาะสมกับโอกาส (make sound and timely decision)
9. มีความรับผิดชอบ (responsibility)
10. ใช้ผู้ใต้บังคับบัญชาและหน่วยรองให้เหมาะสมกับความสามารถ (employ your command in accordance with its capability)

หลักการ เป็นผู้นำดังกล่าวนี้ ทางศูนย์ฝึกกรรมนักเรียน โรงเรียนเตรียมทหารได้ใช้เป็นหลักการขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ผู้นำได้ยึดเป็นแนวทางสำหรับนำไปประยุกต์หรือดัดแปลงใช้ประโยชน์ในการปกครองอย่างเหมาะสม โดยเชื่อว่า ความเป็นผู้นำนั้นไม่สามารถจะสร้างขึ้นมาจากการศึกษาหรือฝึกฝนกันอย่างเร่งรีบหรือในระยะเวลาอันสั้น ปัจจุบันขั้นพื้นฐานของการฝึกกรรมเป็นผู้นำจะต้องทำกันจนเป็นนิสัย สันดาน และจะต้องมีการนำเอาหลักการความเป็นผู้นำมาใช้เป็นระยะเวลาอันยาวนานและอย่างอัตโนมัติ

ในปีพ.ศ. 2523 ร้อยเอกหญิง จุฑามาศ ใจนักรบ¹ ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพของนักเรียนเตรียมทหาร โดยมุ่งที่จะศึกษาคุณภาพด้านต่าง ๆ ที่นักเรียนเตรียมทหารรุ่นปีพ.ศ. 2527 ฟังมี และนำหนักคุณภาพแต่ละด้านจากความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาของนักเรียนทหารและตำรวจ เพื่อนำมาสร้างเกณฑ์ประเมินคุณภาพนักเรียนเตรียมทหาร ประชากรในการวิจัยเป็นผู้เชี่ยวชาญจากโรงเรียนเตรียมทหาร และโรงเรียนเหล่าแต่ละเหล่า ใช้วิธีการวิจัยแบบเดลฟาย (Delphi Technique) โดยใช้แบบสอบถามแบบประเมินค่า และแบบสอบถามในลักษณะตารางสองมิติ สำหรับเปรียบเทียบสิ่งเร้าทีละคู่ (Pair Comparison) ซึ่งปรากฏผลว่า คุณภาพของนักเรียนเตรียมทหารรุ่นปีพ.ศ. 2527 ฟังมี 13 ด้าน โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ

¹ร้อยเอกหญิง จุฑามาศ ใจนักรบ, "การสร้างเกณฑ์ประเมินคุณภาพนักเรียนเตรียมทหาร", (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523), หน้า 86-90.

1. ลักษณะสมบัติแห่งภาวะผู้นำ (Leadership Traits) ประกอบด้วยคุณ-
ภาพ 5 ด้านคือ สติปัญญา ร่างกาย อุตุนิสัย นิสัย และอารมณ์ ซึ่งลักษณะคุณภาพที่
สำคัญ 10 อันดับแรก มีดังนี้

- 1.1 มีความซื่อสัตย์
- 1.2 ยอมรับความสามารถของผู้อื่น
- 1.3 มีอุดมคติที่จะเสียสละและอุทิศตนเพื่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
- 1.4 มีระเบียบวินัย อยู่ในแบบแผนประเพณี และแบบธรรมเนียมที่ดีของ
ทหารและตำรวจ
- 1.5 มีสุขภาพจิตดี
- 1.6 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- 1.7 มีความตรงต่อเวลา
- 1.8 สำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบ
- 1.9 เคารพสิทธิและหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น
- 1.10 มีอารมณ์หนักแน่นมั่นคง

2. ลักษณะสมบัติแห่งความรู้ ความสามารถทางวิชาการ (Academic Traits)
ประกอบด้วยคุณภาพ 8 ด้านคือ วิชาทหาร คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ
ภาษาไทย สังคมศาสตร์ พลานามัย และศิลปศาสตร์ โดยมีคุณลักษณะคุณภาพที่สำคัญ
10 อันดับแรกคือ

- 2.1 มีความสามารถในการฝึกทำแถวซัด
- 2.2 วายน้ำเป็น
- 2.3 มีความสามารถในการฝึกทาบคอกมือเปล่า
- 2.4 มีความรู้ในหลักวิชาหลักภาษาไทย และความสามารถในการใช้ภาษา
ไทย ไต่แก การอ่าน การเขียน การฟัง และการพูด
- 2.5 ความรู้ในเรื่องสมบัติผู้ดี

- 2.6 ความรู้เรื่องระเบียบวินัยและข้อบังคับของโรงเรียนเตรียมทหาร
- 2.7 ความรู้ความสามารถในการต่อสู้ป้องกันตัว
- 2.8 ความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษได้ดี
- 2.9 ความรู้ในวิชาศีลธรรม
- 2.10 ความสามารถในการฝึกกายบริหาร เป็นหมู่คณะ

จากการศึกษาวิจัยของร้อยเอกหญิง จุฑามาศ ใจนักรบ นี้จะเห็นได้ว่า นักเรียนเตรียมทหารนอกจากจะต้องมีความรู้ทางด้านวิชาการแล้ว ยังต้องมีบุคลิกภาพหรือลักษณะความเป็นผู้นำอีกด้วย ลักษณะทั้งสองจะต้องมีควบคู่กันไป จะมีเพียงอย่างหนึ่งอย่างใดไม่ได้

ต่อมาในปีพ.ศ. 2524 พันตรี คำรง จินตารัตน์¹⁾ ได้ทำการศึกษาวิจัยเพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูและนักเรียนโรงเรียนเตรียมทหาร เกี่ยวกับความสอดคล้องของหลักสูตรวิทยาศาสตร์โรงเรียนเตรียมทหาร กับคุณลักษณะที่ต้องการของตำรวจและทหาร การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย โดยผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้น 2 ชุด ชุดแรกเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับ คุณลักษณะที่ต้องการของตำรวจและทหารในแต่ละเหล่า ใช้ตัวอย่างประชากรลาซิปตำรวจและทหารต่างกัน 4 เหล่าคือ ทหารบก ทหารเรือ ทหารอากาศ และตำรวจ ชุดที่สอง เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความสอดคล้องของคุณลักษณะที่ต้องการ ซึ่งคัดเลือกจากแบบสอบถามชุดที่หนึ่ง กับหลักสูตรวิทยาศาสตร์โรงเรียนเตรียมทหาร ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ เนื้อหาวิชาและกระบวนการเรียนการสอนตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ใช้ตัวอย่างประชากรครู 29 คน และนักเรียนเตรียมทหาร 499 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า จากการทดสอบค่าที ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05

¹⁾ พันตรี คำรง จินตารัตน์, "ความคิดเห็นของครูและนักเรียนโรงเรียนเตรียมทหาร เกี่ยวกับความสอดคล้องของหลักสูตรวิทยาศาสตร์โรงเรียนเตรียมทหาร กับคุณลักษณะที่ต้องการของตำรวจและทหาร" (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524), หน้า 175-185.

และ .01 ของคุณลักษณะที่ต้องการของตำรวจและทหารแต่ละเหล่า เป็นคุณลักษณะที่ต้องการที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01 ทุกข้อมรวม 42 ข้อ แยกเป็น 2 ด้านคือ ด้านความเป็นผู้นำ และด้านความรู้ ในจำนวนนี้เป็นคุณลักษณะของทหารบก 30 ข้อ ทหารเรือ 10 ข้อ ทหารอากาศ 27 ข้อ และตำรวจ 23 ข้อ คุณลักษณะเหล่านี้มีทั้งที่แตกต่างกันทุกเหล่า และรวมกัน 2 หรือ 3 หรือ 4 เหล่า ซึ่งแต่ละเหล่าจะมีคุณลักษณะด้านการเป็นผู้นำดังนี้

ทหารบก ; มี 27 คุณลักษณะคือ มีกำลังกายเข้มแข็ง มีบุคลิกลักษณะดี สง่าผ่าเผย มีความอดทนทั้งกายและใจ มีความกล้าหาญ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความสามารถไขความคิดไคอย่างว่องไวและตื่นตัวอยู่เสมอ มีความคิดอย่างสมเหตุสมผล มีคลยพินิจหรือการวินิจฉัยดี มีจิตใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มองเห็นการณ์ไกล มีความยุติธรรม มีไหวพริบ มีการตัดสินใจ การตกลงใจอย่างรวดเร็ว แน่นอน มั่นคงและเด็ดขาด มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความสามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความแนบเนียน (tact) ในการปฏิบัติต่อผู้น้อยหรือผู้ใหญ่ที่เหนือกว่า มีศรัทธากระตือรือร้นหรือความใส่ใจจริงในการงาน มีความเชื่อถือและไว้วางใจได้ในการทำงานในหน้าที่ มีลักษณะนิสัยให้ความร่วมมือ (co-operative spirit) ทำงานเป็นทีม (team work) มีพลังอำนาจในตัวที่จะโน้มน้าวจิตใจหรือบังคับให้ผู้อื่นเชื่อฟังและปฏิบัติตาม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีศีลธรรมอันดีงาม มีความซื่อสัตย์และจงรักภักดีต่อผู้บังคับบัญชา ต่อหน่วยและต่อชาติ ต้องเป็นผู้ไม่เห็นแก่ตัวหรือเอารัดเอาเปรียบบุคคลอื่นเพื่อความสุขส่วนตัว มีความเมตตา และเสียสละ มุ่งบำเพ็ญตนเพื่อความสุขส่วนตัว

ทหารเรือ มี 9 คุณลักษณะคือ ต้องเป็นผู้มีความอดทนทั้งกายและใจ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความคิดอย่างสมเหตุสมผล มีคลยพินิจหรือการวินิจฉัยดี มีความยุติธรรม มีไหวพริบ การตัดสินใจ การตกลงใจอย่างรวดเร็ว แน่นอน มั่นคงและเด็ดขาด มีความเชื่อถือและไว้วางใจได้ในการทำงานและหน้าที่ มีความซื่อสัตย์สุจริต

มีความซื่อสัตย์และจงรักภักดีต่อผู้บังคับบัญชา คอหน่วยและต่อชาติ

ทหารอากาศ มี 21 คุณลักษณะ ได้แก่ มีสุขภาพดี มีบุคลิกลักษณะดี มีความสง่างาม มีความอดทนทั้งกายและใจ มีความกล้าหาญ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความคิดอย่างสมเหตุสมผล มีคุณยพินิจหรือการวินิจฉัยดี มีจิตใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความยุติธรรม มีไหวพริบ การตัดสินใจ การตกลงใจอย่างรวดเร็ว แนนอนมั่นคงและเด็ดขาด ต้องเป็นผู้มองโลกในแง่ดีและไม่ประมาท มีความสามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความแนบเนียน (tact) ในการปฏิบัติ คอผู้น้อยหรือผู้ใหญ่ที่เหนือกว่า มีศรัทธากระตือรือร้นหรือความใส่ใจจริงในการงาน มีความเชื่อถือและไว้วางใจได้ในการงานและหน้าที่ มีลักษณะนิสัยให้ความร่วมมือในการทำงานเป็นหมู่ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีศีลธรรมอันดีงาม มีความซื่อสัตย์และจงรักภักดีต่อผู้บังคับบัญชา คอหน่วยและต่อชาติ ไม่เห็นแก่ตัวหรือเอารัดเอาเปรียบบุคคลอื่นเพื่อความสนุกสนาน

ตำรวจ มี 13 คุณลักษณะ ได้แก่ ต้องเป็นผู้มีสุขภาพดี มีความอดทนทั้งกายและใจ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความสามารถใช้ความคิดได้อย่างว่องไวและทันตัว อยู่เสมอ มีคุณยพินิจหรือการวินิจฉัยดี มีจิตใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เป็นผู้มองเห็นการณ์ไกล มีไหวพริบ การตัดสินใจ การตกลงใจอย่างรวดเร็ว แนนอนมั่นคงและเด็ดขาด มีความสามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ มีความสามารถควบคุมตนเองได้ มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีศีลธรรมอันดีงาม

หลักการและการสร้างแบบสำรวจบุคลิกภาพ

พฤติกรรมของแต่ละบุคคลเป็นสิ่งที่วัดที่แสดงบุคลิกภาพของเขา นิสัยหรืออุปนิสัยที่บุคคลนั้นกระทำจะเป็นตัวทำนายได้ว่า เมื่อเขาทำอย่างนี้ครั้งหนึ่งแล้ว เขาก็มีแนวโน้มที่จะทำอีก บุคคลแต่ละคนรู้จักตนเองดีในพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เขากระทำ ถ้าเขาเต็มใจ เขาก็จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของเขาได้ดีที่สุด นักวิชาการทั้งหลาย

จึงใช้แบบสอบถามและแบบสำรวจ ตลอดจนแบบสอบถามหลาย เพื่อให้ไขข้อสงสัยดังกล่าว ถ้าหากผู้ตอบมีความซื่อสัตย์ ข้อมูลที่ได้ก็จะสามารถนำมาตีความหมายของบุคลิกภาพได้จากพฤติกรรมของเขา แบบสำรวจที่ใหญ่ตอบทำด้วยตนเองส่วนมากจะให้ภาพพจน์ของบุคลิกภาพของผู้ตอบได้เป็นอย่างดี

จากการศึกษาถึงการตอบแบบสำรวจบุคลิกภาพ ลี เจ ครอนบัค¹ (Cronbach) ได้สรุปไว้ดังนี้

1. การตอบโดยทั่ว ๆ ไปจะไม่ให้ข้อมูลที่ เป็นรายละเอียด คนที่ตอบว่า "เขาชอบเกือบทุกสิ่ง" คำตอบนี้ ให้ข้อมูลเพียง เล็กน้อยเกี่ยวกับความสนใจของเขา
 2. เราอาจได้คำตอบหลายอย่างโดยการ เปลี่ยนวิธีการถาม
 3. คำตอบส่วนมากจะมีสหสัมพันธ์กับการ ปฏิบัติ แต่สหสัมพันธ์นี้มีค่าไม่สูงนัก
 4. คำตอบนั้นจะมีความคลาดเคลื่อนอยู่ 3 ชนิดคือ
 - 4.1 เกิดจากทัศนคติที่ เชื่อถือไม่ได้และไม่ยั่งยืน
 - 4.2 คำตอบนั้น เป็นคำตอบที่คงที่ ซึ่งสะท้อนถึง ลักษณะบุคลิกภาพที่เป็นเกณฑ์ ตามที่มองเห็นได้
 - 4.3 คำตอบนั้น เป็นพฤติกรรมหรือนิสัยที่เขียนได้ แต่ไม่สำคัญนักในทางจิตวิทยา
- ถ้าเราใช้เทคนิคการถาม โดยการให้คำถามแบบมีตัวเลือกให้ตอบ ก็จะสามารถกำจัดความคลาดเคลื่อนทั้งสามชนิดนี้ ดังนั้น คะแนนที่ได้จะขึ้นอยู่กับ การถาม เนื้อหาของข้อกระทง เพียงอย่างเดียว
5. ความเที่ยงของคำตอบจะลดลง ถ้าเปลี่ยนคำถามเป็นแบบมีตัวเลือกให้ตอบ เพราะวาทตัวเลือกนั้นสร้างให้คิดไคยาก การถามแบบที่มีตัวเลือกให้ตอบนั้นจะใช้วัดได้สำหรับการถามในแบบทดสอบ เนื่องจากนิสัยหรือพฤติกรรมที่ไม่สามารถจะเขียนเป็นคำพูดได้นั้นจะถูกกำจัดไป การเปลี่ยนคำถามอาจจะทำให้ความตรงในการทำนายเพิ่มขึ้น

¹Lee J. Cronbach, Essentials of Psychological Testing, 2nd ed., (New York : Harper & Brothers, Publishers, 1960), pp. 451-452.

หรือไม่เพิ่มขึ้นก็ได้ เพราะการลดลงของค่าความเที่ยง

ในการสร้างแบบสำรวจบุคลิกภาพนั้น ได้มีผู้ทำการศึกษาและสร้างแบบสำรวจขึ้นมาหลายแบบ ได้แก่ แบบประเมินความสามารถในดานการเป็นผู้นำ (The Leadership Ability Evaluation) แบบสำรวจบุคลิกภาพ ซี พี ไอ (California Psychological Inventory CPI) แบบสำรวจจิตฟอร์ด-ซิมเมอร์แมน เทมเพอราแมนท์ (Guildford-Zimmerman Temperament Survey) ดังมีรายละเอียดของแต่ละแบบดังต่อไปนี้

แบบประเมินความสามารถในดานการเป็นผู้นำ (The Leadership Ability Evaluation LAE) สร้างโดยรัสเซลและเอ็ดเวิร์ด¹ (Russell & Edward) แบบประเมินนี้เป็นแบบประเมินการตัดสินใจหรือสภาพของการสังคมที่เกิดขึ้นกับบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เมื่อเขาได้รับการเป็นผู้นำคนอื่นหรือเป็นผู้นำในกลุ่ม มโนทัศน์ของการเป็นผู้นำในที่นี้หมายถึง บุคคลที่จะเป็นผู้นำนั้น มีความสามารถเหนือผู้อื่นในการชักนำอย่างมีหลักจิตวิทยา ไพบรรลวักตฤประสงคของการนำ การนำนั้นเป็นวิธีการหรือเทคนิคในการบังคับพฤติกรรมของผู้อื่น มิติของการเป็นผู้นำในทัศนะของรัสเซลและเอ็ดเวิร์ดมี 9 มิติ ดังนี้

1. คุณค่าของปรัชญาส่วนบุคคล (value of personal philosophy)
2. กระบวนการตัดสินใจหรือสภาพการสังคม (decision pattern or social climate)
3. การหยั่งรู้อสังคหรือความใกล้ชิดในสังค (social insight or social distance)

¹Russell N. Cassel and Edward J. Stancik, The Leadership Ability Evaluation : Mannual, (Los Angles : Western Psychological Services, 1961).

4. ความต้องการทางจิต (personality tension or psychological needs)
5. ความเข้มแข็งในตัวเอง (ego-strength or emotional trauma)
6. ความสามารถทางสมองและการตัดสินใจ (intellectual capability and pragmatic judgment)
7. ประสบการณ์หรือวุฒิภาวะ (experience or maturity)
8. การจูงใจและความกระตือรือร้น (motivation and personal enthusiasm)
9. ความไวใจอ่อน ความไวในการรับรู้ หรือความสามารถในการจำแนกบุคคล (empathy, sensitivity or personal identification)

การพัฒนาและความเป็นมาตรฐานของแบบประเมินความสามารถในการเป็นผู้นำฉบับนี้ มีดังนี้คือ ความตรงตามประจักษ์ (Face Validity) ได้จากการตัดสินของผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 6 คน ความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ได้จากความสัมพันธ์ของการตอบของกลุ่มตัวอย่างกับกลุ่มรู้จัก (Known Group) ความตรงตามสภาพ (Status Validity) ได้จากสหสัมพันธ์แบบ Multiple Point Biserial ของ Horst เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มตัวอย่างกับกลุ่มรู้จัก ความตรงตามทฤษฎีหรือความตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) ได้จากสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรวมของกลุ่มตัวอย่างกับคะแนนรวมจากแบบทดสอบอื่น ๆ ทางจิตวิทยา ความตรงตามทำนาย (Predictive Validity) ได้จากการศึกษาแบบตัดขวาง ซึ่งใช้คะแนนรวมของกลุ่มตัวอย่างเปรียบเทียบกับกลุ่มรู้จัก ในด้านความเที่ยง (Reliability) ได้จากสหสัมพันธ์ของแบบสอบโดยวิธีการแบ่งครึ่ง (split-half) แล้วคำนวณโดยใช้สูตรของ Spearman-Brown และคำนวณโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันโปรดักโมเมนต์ (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ได้ระหว่าง .73-.91 ข้อ तरहของแบบประเมินความสามารถในด้านการเป็นผู้นำนั้น เป็นแบบมีตัวเลือกให้ตอบ (Multiple Choice)

จำนวน 50 ข้อ คำถามเป็นปัญหาเกี่ยวกับกิจกรรมในชีวิตของแต่ละคนในวันธรรมดาวัน
 ตก โดยในแต่ละข้อจะพรรณาสถานการณ์ให้ดูตอบแยกว่าใครจะเป็นผู้นำ แล้วเลือกคำตอบ
 จากตัวเลือกจำนวน 4 ตัว ซึ่งแต่ละตัวเลือกเป็นลักษณะของผู้นำตามที่ Kurt Lewin
 อธิบายไว้และตามที่ Flanagan ไรค์ลิส

1. ผู้นำแบบเสรีนิยม (Laissez Faire)
2. ผู้นำแบบประชาธิปไตย (Democratic-Cooperative)
3. ผู้นำแบบอัตนิยม-ยอมตาม (Autocratic-Submissive)
4. ผู้นำแบบอัตนิยม-ก้าวร้าว (Autocratic-Aggressive)

แบบสำรวจบุคลิกภาพ ซี พี ไอ (California Psychological Inventory
 CPI) สร้างโดย แฮริสัน จี กูช¹ (Harrison G. Gough) เป็นรายการสำรวจ
 บุคลิกภาพที่ดีที่สุดในปัจจุบัน การพัฒนาแบบสำรวจ ซี พี ไอ นั้นอยู่ในขั้น
 สูง และมีการวิจัยเกี่ยวกับรายการสำรวจนี้มากมาย ได้มีการปรับปรุงแบบสำรวจน้อยเสมอ
 แบบสำรวจบุคลิกภาพ ซี พี ไอ นี้พัฒนาขึ้นมาเพื่อใช้กับประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 13 ปีขึ้นไป
 มีข้อกระทง 480 ข้อ ที่จะต้องตอบว่า "จริง" หรือ "ไม่จริง" มีการให้คะแนน 18
 มาตรการตามลักษณะดังนี้²

1. ความมีอำนาจเหนือผู้อื่น (Dominance)
2. ความสามารถที่จะบรรลุถึงสถานภาพ (Capacity for status)
3. การเข้าสังคม (Sociability)
4. การวางตนในสังคม (Social presence)

¹Harrison G. Gough, California Psychological Inventory :
 Test & Manual, (California : Consulting Psychological Press, Inc.,
 1960).

²คัชพล เรียบรอยเจริญ, "การแปลแบบสำรวจบุคลิกภาพ ซี พี ไอ" (วิทยา
 วิจัยปริทัศน์วารสารสาส์นบัณฑิต จพาลงกรณมหาวิทยาลัย, 2517), หน้า 26.

5. การยอมรับตนเอง (Self acceptance)
6. ความรู้สึกว่าคุณเองมีความเป็นอยู่ดี (Sense of well-being)
7. ความรับผิดชอบ (Responsibility)
8. ความเจริญวัยทางสังคม (Socialization)
9. การควบคุมตนเอง (Self-control)
10. ความอดทน (Tolerance)
11. การสร้างความประทับใจให้แก่ผู้อื่น (Good impression)
12. การวางตนตามเกณฑ์ทางสังคม (Communality)
13. สัมฤทธิ์ผลในสถานการณ์ที่ตรงตามผู้อื่น (Achievement via conformance)
14. สัมฤทธิ์ผลในสถานการณ์ที่ตรงของตนเอง (Achievement via independence)
15. ประสิทธิภาพทางปัญญา (Intellectual efficiency)
16. การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น (Psychological mindedness)
17. ความยืดหยุ่นได้ (Flexibility)
18. ความมีลักษณะของหญิง (Femininity)

คะแนนทั้งหมดนำเสนอในมาตราคะแนนมาตรฐาน ซึ่งมีค่ามัธยัม เลขคณิตเป็น 50 และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 10 แบบมาตรานี้ได้จากกลุ่มตัวอย่างปกติวิสัย ประกอบด้วยชายจำนวน 6,000 คน และหญิง 7,000 คน ซึ่งแตกต่างกันมากทั้งทางด้านอายุ ระดับเศรษฐกิจและสังคม ภูมิภาค นอกจากนั้นก็มีความมัธยัม เลขคณิตและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแต่ละมาตราสำหรับกลุ่มพิเศษต่าง ๆ ด้วย ค่ามัธยัมของสัมประสิทธิ์ความเที่ยง โคคาเท่ากับ .80 ซึ่งได้จากการทดสอบซ้ำในช่วงเวลาตั้งแต่ 1-3 สัปดาห์ ของกลุ่มใหญ่กลุ่มหนึ่ง ส่วนกลุ่มนักเรียนมัธยมปลายในช่วงเวลา 1 ปี ค่ามัธยัมของความเที่ยงสำหรับกลุ่มนักเรียนชายเท่ากับ .65 และกลุ่มนักเรียนหญิงได้เท่ากับ .68

แบบสำรวจกิลฟอร์ด-ซิมเมอร์แมนเทมเพอราเมนต์ (Guildford-Zimmerman Temperament Survey) เป็นแบบสำรวจทางบุคลิกภาพอีกฉบับหนึ่ง สร้างขึ้นโดยกิลฟอร์ดและซิมเมอร์แมน¹ (Guildford & Zimmerman) แบบสำรวจนี้แยกบุคลิกภาพออกเป็น 10 ประเภท โดยการวิเคราะห์หัตถ์ประกอบ (Factor Analysis) รายการสำรวจนี้มีคะแนนแยกให้สำหรับลักษณะต่าง ๆ ซึ่งแต่ละคะแนนได้จากข้อกระทงจำนวน 30 ข้อ ลักษณะที่กิลฟอร์ดและซิมเมอร์แมนพบมีดังต่อไปนี้

1. กิจกรรมทั่วไป (G-General Activity) ได้แก่ ความฉับไว ความชอบความรวดเร็ว ความร่าเริง ความขันแข็ง กระปรี้กระเปร่า การผลิตประสิทธิภาพ ซึ่งตรงกันข้ามกับ การไม่รีบร้อนและไตร่ตรอง เห็นคเห็น้อย่างง่าย ไม่มีประสิทธิภาพ

2. การควบคุมตนเอง (R-Restraint) ได้แก่ การเอาจริงเอาจัง สุขุมรอบคอบ มุ่งมั่น ซึ่งตรงข้ามกับ ปราศจากความกังวล ความชอบตื่นเต้น

3. การมีอำนาจเหนือผู้อื่น (A-Ascendance) ได้แก่ การปกป้องตน การเป็นผู้นำ การพูดในที่สาธารณะ การพูดขู่ ตรงข้ามกับ การยอมจำนน การดิ่งเฉย การหลีกเลี่ยงการทำงาน เป็นเป้าสายตา

4. การเข้าสมาคม (S-Sociability) ได้แก่ การมีเพื่อนมาก การชอบสังสรรค์และชอบเด่น ตรงข้ามกับ การมีเพื่อนน้อย และขี้อาย

5. ความมั่นคงทางอารมณ์ (E-Emotional Stability) ได้แก่ ความสม่ำเสมอทางอารมณ์ มองโลกในแง่ดี มีอารมณ์เย็น ตรงกันข้ามกับ การเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ การมองโลกในแง่ร้าย การสร้างวิมานในอากาศ ตื่นเต้นง่าย รู้สึกกังวล วาเหว และสุขภาพไม่ดี

6. ความเป็นปรนัย (O-Objectivity) เช่น การไม่หวั่นไหวง่าย ซึ่งตรงกันข้ามกับ การไวต่อความรู้สึก คิดแต่เรื่องตนเอง ข้างสงสัย

¹แอน อนาสตาซี, การตรวจสอบเชิงจิตวิทยา, หน้า 449-450.

7. การมีไมตรี (F-Friendliness) ได้แก่ ความอดทนต่อปฏิกริยาที่เป็น
ปรปักษ์ การยอมรับการชมเชย ความนับถือผู้อื่น ตรงข้ามกับ การทะเลาะวิวาท การ
มุงร้าย การดูถูกผู้อื่น

8. การมีความคิด (T-Thoughtfulness) ได้แก่ การใช้ความคิดไตร-
ตรอง รู้จักสังเกตตนเองและผู้อื่น การรู้จักใช้สติปัญญา ตรงข้ามกับ ความสนใจใน
กิจกรรมภายนอก การมีความคิดยงเหยิงไม่ปะติดปะต่อกัน

9. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (P-Personal Relations) ได้แก่ ความ
อดทนกับผู้อื่น ความศรัทธาในสถาบันสังคม ตรงข้ามกับ การจับผิด วิพากษ์วิจารณ์
สถาบัน

10. ความเป็นผู้ชาย (M-Masculinity) ได้แก่ ความสนใจในกิจกรรม
ของผู้ชาย ไม่รู้สึกเบื่อง่าย ไม่โกรธง่าย รู้จักยับยั้งการแสดงออกทางอารมณ์ สนใจ
เพียงเล็กน้อยเกี่ยวกับเรื่องเสื่อผืนและแพ้น ตรงข้ามกับ ความสนใจในกิจกรรมและ
อาชีพของผู้หญิง เบื่อหน่ายง่าย ซลาดกั่ว ชอบเคลิ้มฝัน และชอบแสดงออกทาง-
กานอารมณ์

แบบสำรวจของกิลฟอร์ดและซิมเมอร์แมนนี้ ใช้กับนักเรียนระดับ 12-16 และ
ผู้ใหญ่ ข้อกระทงในแบบสำรวจเป็นประโยคบอกเล่า แล้วให้ตอบเลือกว่า "ใช่" หรือ
"ไม่ใช่" การใช้ข้อกระทงแบบนี้ก็เพื่อจะลดการต่อต้านที่เกิดขึ้นจากการใช้คำถามตรงๆ
การตีความหมายของคะแนนได้จากเปอร์เซ็นต์และปรกติวิสัยในรูปคะแนนมาตรฐาน
ความเที่ยง (Reliability) ของแบบสำรวจนี้เป็นชนิดแบ่งครึ่ง (split-half)
ได้ค่าตั้งแต่ .75-.85 ทางด้านความตรง (Validity) แบบสำรวจนี้มีความตรงตาม
ตัวประกอบ (Factorial Validity) และความตรงตามประจักษ์ (Empirical
Validity)

สำหรับในประเทศไทยนั้น ส่วนมากจะทำการพัฒนาแบบสำรวจบุคลิกภาพของต่างประเศมาใช้ ยังไม่มีผู้ใดสร้างแบบสำรวจบุคลิกภาพของคนไทยที่เป็นมาตรฐานขึ้นมาใช้ นอกจากจะสร้างเพื่อการวิจัยเฉพาะเรื่อง ได้แก่ การวิจัยเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความวิตกกังวล และพฤติกรรมด้านความเป็นผู้นำ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นปีที่ 1 และ 2" ซึ่ง พรณี เชนก่าแหง¹ ได้ทำการศึกษาวิจัยไว้เมื่อปี พ.ศ. 2515 สำหรับการสร้างแบบสอบถามวัดพฤติกรรมด้านการ เป็นผู้นำนั้น พรณี เชนก่าแหง ได้สร้างขึ้นโดยอาศัยผลจากการรวบรวมการศึกษาเกี่ยวกับการ เป็นผู้นำของนักวิจัยอื่น ๆ จำนวนมากของ ราล์ฟ เอ็ม สตอกคิลล์ (Ralph M. Stogdill) เป็นเกณฑ์ในการสร้างแบบสอบถาม ซึ่งจากการศึกษาพบว่า คุณลักษณะที่มีความสัมพันธ์สูงที่สุดกับการ เป็นผู้นำ มีลำดับดังต่อไปนี้

1. ความคิดริเริ่ม (Originality)
2. ความเป็นที่รู้จักกันทั่วไป (Popularity)
3. ความสามารถด้านสังคม (Sociability)
4. ความสามารถในการตัดสินใจ (Judgment)
5. ความก้าวร้าว (Agressiveness)
6. ความต้องการในการทำสิ่งต่าง ๆ ให้ดีกว่าผู้อื่น (Desire to excel)
7. มีอารมณ์ขัน (Humor)
8. การให้ความร่วมมือแก่ผู้อื่น (Cooperativeness)
9. ความมีชีวิตชีวา (Liveliness)

¹พรณี เชนก่าแหง, "ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความวิตกกังวล และพฤติกรรมด้านการ เป็นผู้นำของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นปีที่ 1 และ 2" (ปริญญาโทพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร 2515) หน้า 21-27.

10. ความสามารถด้านกีฬา (Athletic ability)

จากนั้นได้สร้างข้อความเป็นสถานการณ์เพื่อวัดพฤติกรรมต่าง ๆ ตามคุณลักษณะดังกล่าวทั้งหมด แล้วนำไปให้บุคคลอื่น ๆ ตัดสินว่า ข้อความเหล่านั้นใช้วัดได้จริงหรือไม่ หลังจากนั้นก็รวบรวมเอาข้อความที่คนส่วนใหญ่เห็นตรงกันว่า สามารถวัดได้ นำมาสร้างแบบสอบถามเพื่อทดลองสอบจำนวน 100 ข้อ ลักษณะวิธีการตอบแบบสอบถาม ให้ผู้ตอบอ่านข้อความในแบบสอบถามทีละข้อ แล้วพิจารณาตนเองว่าเป็นเช่นนั้นมากน้อยเพียงใด เมื่อพิจารณาแล้วก็ให้เขียนเครื่องหมาย X ลงในมาตราที่กำหนดให้ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ในกระดาษคำตอบ เกณฑ์การให้คะแนนคือ ข้อความใดที่แสดงว่าบุคคลมีพฤติกรรมตรงข้อความนั้น แสดงว่า เป็นผู้ที่มีความสามารถความเป็นผู้นำสูงสุด ให้คะแนน 4, 3, 2, 1, 0 ตามลำดับ เมื่อทดลองใช้และวิเคราะห์แล้วได้ข้อสรุปที่ 50 ข้อ โดยตัดข้อความที่ใช้วัดคุณลักษณะความสามารถออกไป เนื่องจากมีค่าอำนาจจำแนกต่ำ ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ใช้วิธีการแบ่งครึ่ง

(split-half) ผลปรากฏว่าได้ค่าเท่ากับ .963 ค่าความเที่ยงตรง (Validity) ใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) เป็นความเที่ยงตรงเชิงองค์ประกอบ (Factorial Validity) หรือค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity)

จากหลักการหรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสำรวจบุคลิกภาพทหารและตำรวจนั้น จะเห็นได้ว่า บุคลิกภาพของทหารและตำรวจนั้น ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นบุคลิกภาพทางด้านการเป็นผู้นำ ซึ่งได้แก่ ความกล้าหาญ ความซื่อสัตย์สุจริต รักความยุติธรรม มีความรับผิดชอบ ฯลฯ และบุคลิกภาพนั้นเป็นสิ่งที่อยู่ในตัวบุคคลแต่ละคน และสามารถฝึกฝนให้เกิดขึ้นได้แต่ต้องใช้เวลานาน บุคลิกภาพเป็นสิ่งที่สามารถวัดได้โดยใช้แบบสำรวจหรือแบบสอบถามพฤติกรรมหรือกิจกรรมที่บุคคลนั้นกระทำ ซึ่งถ้าให้ผู้ตอบตอบอย่างจริงใจและเต็มใจ ก็น่าจะได้อะไรที่ถูกต้องที่สุดตามบุคลิกภาพของผู้นั้น